

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 319/2014

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Β')**

Συνεδρίαση της 20 -10-2014

Πρόεδρος: Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Θεόδωρος Ψυχογιός, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Ευγενία Βελώνη, Δημήτριος Χανής, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Θεόδωρος Ψυχογιός, Νομικός Σύμβουλος.

Ερώτημα: Υπ' αριθ. πρωτ. Δ12Β 1122663 ΕΞ/4-9-14/ Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος/ΓΓΔΕ/ Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη ερωτήματος: *Εάν η διάταξη του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942, που καθιστά το Δημόσιο δικαιούχο στις παραγεγραμμένες απαιτήσεις τρίτων από μερίσματα μετοχών και από κινητές εν γένει αξίες, εφαρμόζεται μόνον επί εισηγμένων στο Χρηματιστήριο (διαπραγματεύσιμων) μετοχών ή και επί μη εισηγμένων τοιούτων.*

*****

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

I. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

1. Με τη διάταξη του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942 «Περί παραγραφής υπέρ του Δημοσίου καταθέσεων παρά Τραπεζαίς και άλλων τινών αξιών και

απαιτήσεων» (Α' 80), που κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 315 της 30/30 Μαΐου 1946 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 188), ορίζεται ότι:

«Απαιτήσεις εκ τόκων, τοκομεριδίων, μερισματαποδείξεων και μερισμάτων διαπραγματευσίμων μετοχών, ιδρυτικών τίτλων, ομολογιών και κινητών εν γένει αξιών, εκδεδομένων υπό ημεδαπών αστικών ή εμπορικών εταιριών πάσης φύσεως, Συνεταιρισμών, Σωματείων, Συλλόγων και παντός εν γένει Νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, παραγραφόμενοι μετά πενταετίαν αφ' ής κατέστησαν απαιτητά κατά τας διατάξεις του άρθρου 3 του Νόμου ΑΣΜΔ' της 26/30 Ιουλίου 1885 «περί των πληρωτέων τω κομιστή ανωνύμων χρεογράφων» και του άρθρου 2 του Νόμου ΓΥΛΓ' της 27/30 Νοεμβρίου 1909 «περί βραχυπροθέσμων παραγραφών» ή εντός βραχυτέρας συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας, περιέρχονται οριστικώς εις το Ελληνικόν Δημόσιον».

2. Εξάλλου, με το άρθρο 8 του αυτού ν.δ. 1195/1942 προβλέπεται ότι για τις πιο πάνω απαιτήσεις που παραγράφονται υπέρ του Δημοσίου υπάρχει υποχρέωση για απόδοση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. της έδρας του υποχρέου, των δηλούμενων ως περιερχόμενων στο Δημόσιο ποσών και για παράδοση των τίτλων εντός του μηνός Απριλίου εκάστου οικονομικού έτους.

II. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.

A. Ο όρος "μετοχή" στο Εμπορικό Δίκαιο και συγκεκριμένα στο νόμο που διέπει τις ανώνυμες εταιρείες (ν. 2190/1920) είναι πολυσήμαντος, καθόσον έχει τριπλή έννοια, δηλαδή, σημαίνει (α) το τμήμα στο οποίο υποδιαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο, (β) τη μετοχική σχέση και το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει ο μέτοχος και (γ) το έγγραφο, τον τίτλο, στον οποίο ενσωματώνεται η μετοχική σχέση (βλ. ΕφΘεσ/κης 577/2010, ΕφΠατρ 282/2008, ΕφΑθ 7807/2006, ΕφΑθ 4968/1993 ΕλλΔνη 35,1626, Λ. Γεωργακόπουλο, Το δίκαιο των εταιριών ΙΙΙ, παρ. 28, Ε. Περάκη, Το Δίκαιο της Ανών. Εταιρείας, σελ. 436, Καραβά, ΕγγΑ.Ε. Ι, σελ. 97, 101 κλπ.).

Κατά την ερμηνευτική θέση που κρατεί στη θεωρία και νομολογία του Εμπορικού Δικαίου, ο τίτλος της μετοχής αποτελεί αξιόγραφο, καθόσον ενσωματώνει τη μετοχική σχέση και τα δικαιώματα ως και τις υποχρεώσεις του μετόχου (βλ. ΑΠ 2185/2007, ΑΠ 345/1981, ΕΕμπΔ ΛΓ' σελ. 56, ΕφΑθ 2857/2012, ΔΕΕ 2012/1032, ΕφΘεσ/κης 577/2010, Ε. Περάκη, ο.π. σελ. 436, Καραβά, ο.π. ΙΙ, σελ. 112 κλπ.).

Β. Συνεπώς, κάθε είδους μετοχή, ανεξαρτήτως των λοιπών ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της (ανώνυμη ή ονομαστική, εισηγμένη στο Χρηματιστήριο ή μη), ως φέρουσα τις ως άνω ιδιότητες αποτελεί «κινητή αξία», όπως προκύπτει, άλλωστε, και από τη σημασία που αποδίδεται στον όρο αυτό κατά την ερμηνεία διατάξεων του Εμπορικού Δικαίου (π.χ. εμμέσως, πλην σαφώς, Ε. Περράκης ό.π., σελ. 178 επ., κατά την ερμηνεία των προϋποθέσεων εισαγωγής μετοχών στο Χρηματιστήριο).

Σημειώνεται, ότι η προσέγγιση αυτή του όρου «κινητή αξία» είναι διαχρονική, δεδομένου ότι και στα πλαίσια ειδικών διατάξεων, μεταγενέστερων του ν.δ. 1195/1942, (π.χ. άρθρο 24§1 περίπτ. α' του ν. 2238/1994, όπως ίσχυε πριν από την κατάργησή με το ν. 4172/2013), ορίζετο ότι εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει, μεταξύ άλλων, από μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών των ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών. Επίσης, στο άρθρο 2 εδ. 6 και 7 του ν. 2396/1996, με τον οποίο σκοπήθηκε κυρίως η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της υπ' αριθμ. 93/22/ΕΟΚ Οδηγίας του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών και της υπ' αριθμ. 93/6 ΕΟΚ Οδηγίας του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ως κινητές αξίες αναφέροντο ρητά «οι μετοχές και οι λοιπές αξίες με χαρακτηριστικά μετοχών» (ΑΠ 533/2011).

Γ. Επομένως, ο ως άνω όρος (κινητές αξίες) στην ερμηνευόμενη διάταξη του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942 περιλαμβάνει αδιακρίτως τις κάθε είδους μετοχές των ανωνύμων εταιρειών, δηλαδή τόσο τις εισηγμένες όσο και τις μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, τούτο δε, κατ' ακολουθία, καθιστά τη διάταξη αυτή εφαρμόσιμη και στην περίπτωση που οι παραγεγραμμένες αξιώσεις αναφέρονται σε μερίσματα εκ μη εισηγμένων μετοχών. Το γεγονός δε ότι στην ερμηνευόμενη διάταξη λαμβάνει χώρα διακεκριμένη αναφορά των διαπραγματεύσιμων (δηλ. εισηγμένων) μετοχών δεν σημαίνει ότι ο νομοθέτης επιθυμεί τον αποκλεισμό των μη εισηγμένων μετοχών από το ρυθμιστικό της πεδίο, αλλ' απλώς εντάσσεται στην πρόθεσή του για ενδεικτική και εμφατική απαρίθμηση ορισμένων από τις κινητές αξίες επί των οποίων εφαρμόζεται η διάταξη, πράγμα σύνηθες στη νομοθετική πρακτική.

Άλλωστε, δεν υφίσταται ορατός δικαιοπολιτικός λόγος προς εξαίρεση των μη εισηγμένων μετοχών των ανωνύμων εταιρειών, απεναντίας, μάλιστα, καταγράφεται εναργώς η νομοθετική βούληση για εφαρμογή της διάταξης

αδιακρίτως επί κινητών εν γένει αξιών και δη ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των προσώπων που τις έχουν εκδώσει («κάθε είδους νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου»). Είναι προφανές, συνεπώς, ότι η έντονη καθολικότητα υπό την οποία εκδηλώνεται η ρυθμιστική βούληση στην ερμηνευόμενη διάταξη, τόσο ως προς τις κινητές αξίες όσο και τα υπόχρεα πρόσωπα, δεν επιτρέπει την ερμηνευτική απένταξη των μη εισηγμένων μετοχών από το πεδίο εφαρμογής της, κάτι το οποίο θα ήταν επιτρεπτό μόνο μετά από ρητή νομοθετική πρόβλεψη περί εξαίρεσης αυτών (πρβλ Ε. Περάκη, ό.π., τόμος 6^{ος}, σελ. 536 και τις εκεί παραπομπές, όπου το Δημόσιο αναφέρεται ως δικαιούχο των μερισμάτων, χωρίς να γίνεται διάκριση των μετοχών από τις οποίες προέρχονται αυτά).

III. Ενόψει των ανωτέρω, το Β' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί ότι, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942, μετά την πάροδο της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής ή τυχόν βραχύτερης συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας, το Δημόσιο καθίσταται δικαιούχο της παραγεγραμμένης αξίωσης οποιουδήποτε μετόχου για καταβολή του οφειλόμενου μερίσματος εκ μέρους ανώνυμης εταιρείας, έστω και αν η αξίωση αυτή προέρχεται από μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 24/10/2014
Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Αλέξανδρος Καραγιάννης
(Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.)

Ο Εισηγητής

Θεόδωρος Ψυχογιός
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους